

De Heiligdomsvaarten en het ontstaan van de Kroningsfeesten

1. De Heiligdomsvaarten

a. Ontstaan

Vanaf de achtste eeuw was het de gewoonte om de relieken in een liturgisch ritueel aan het volk te tonen. Door regelmatige openbare herhaling kreeg dit verheffingsritueel het karakter van een ostensio. Vaak was deze toning gekoppeld aan een voor de lokale gemeenschap belangrijke feestdag, bijvoorbeeld het feest van de kerkwijding, de herdenkingsdag van de translatie van de relieken of de feestdag van een of andere heilige. In Tongeren stalde men de relieken uit tijdens de Mariale feestdagen, wat aan deze dagen een extra cachet gaf. Ook de jaarlijkse bankruisprocessies vormden een aanleiding om de relieken ten toon te stellen. De gelovigen van een ban, het kerkelijk gebied rond een klooster, abdij of collegiale kerk, waren verplicht om tijdens de Pinksterperiode naar deze abdij of kerk te pelgrimeren om daar hun jaarlijkse offergaven aan te bieden. De pastoor of de geestelijke overheid van de parochies binnen de ban verzamelden per huisgezin (of haard) het zogenaamde haardgeld of vuurgeld. In de Pinksterdagen trok men dan in processie achter het kruis, waaraan de zak met geïnd geld hing, naar het klooster of de kerk, waar de gaven tijdens een hoogmis op het altaar werden gedeponereerd. In de 13de eeuwse statuten van het Tongerse kapittel worden deze bankruisprocessies vermeld.

Een van de belangrijkste feestdagen van het jaar was zonder twijfel het kerkwijdingsfeest, de dag van de kermis. Het tonen van de relieken werd bekend als de "heiligdomskermis". In Tongeren was het kerkwijdingsfeest van 9 mei een aanleiding om relieken te tonen. Hier schijnt tevens een verband te zijn met de bankruisprocessies, die in deze periode naar Tongeren trokken.

b. De zevenjaarlijkse turnus

Het getal zeven is in heel wat culturen een bijzonder getal. Dat dat in de christelijke cultuur niet anders is, mag blijken uit enkele voorbeelden uit de Bijbel. De Bijbelse geladenheid van dit getal is een erfenis uit de joodse cultuur. Het Oude Testament leert dat het getal zeven voor de Israëlieten een heilig getal was. De zevende dag, de dag van de sabbat, was een heilige dag en daarom een rustdag. De eerste dag van de zevende maand was een heilige dag die aangekondigd werd met bazuïngeschal. Elk zevende jaar werd een sabbatjaar ingesteld, dat eveneens werd aangekondigd met bazuïnen. In dat jaar werd een algemene kwijtschelding gehouden. Na een periode van zeven keer zeven jaar werd een groot jubeljaar gevierd. In dat jaar mocht het land niet bebouwd worden, de slaven werden vrijgelaten, schulden werden kwijtgescholden en de wapenen moesten rusten. Het getal zeven heeft in de joodse en hebreeuwse cultuur dus heel duidelijk te maken met herstel, rust, harmonie, verzoening bevrijding. Het begrip jubileum, jubeljaar, ... is via o.m. de kerkvaders overgedragen op de christelijke cultuur. Pas vanaf de twaalfde eeuw werd het jubeljaar ook in geestelijke zin gepercipieerd. Verschillende theologen ontwikkelden dit idee vanuit een eerder mystieke interpretatie. Nadat Jeruzalem voor de christenen definitief verloren was gegaan, nam Rome de rol van Eeuwige Stad over. In 1300 kondigde paus Bonifatius VIII een speciaal jubileumjaar af, waarin de pelgrims die de graven van Petrus en Paulus bezochten een volle aflaat konden verdienen. Hij bepaalde ook dat dit elke 100 jaar opnieuw moest geschieden. Die periode werd echter vrij snel herzien, want paus Clemens VI opteerde in 1343 voor een turnus van vijftig jaar. Later zou de turnus zelfs ingekort worden tot vijftienvintig jaar omdat ook de periode van vijftig jaar te lang bleek voor een mensenleven.

Het samengaan van deze elementen zou in de hoge middeleeuwen leiden tot de traditie van de heiligdomsvaart. De heiligdomsvaart in Aken, de Aachenfahrt, geschiedde vanaf 1349 in een zevenjaarlijkse turnus. Dat wordt algemeen aangenomen op basis van een brief van Keizer Karel IV uit 1354. Ook in andere steden in de Maas-Rijnregio hadden de abdijen of kapittels in de loop

der eeuwen een belangrijke reliekenschat verzameld. Deze reliekencentra hadden zich eveneens ontwikkeld tot bedevaartsoorden, waar in de late middeleeuwen het gebruik bestond om de voornaamste relieken van tijd tot tijd aan de pelgrims te tonen. In navolging van Aken zouden ook zij een zevenjaarlijkse heiligdomsvaart organiseren.

c. De Tongerse heiligdomsvaart

Eigenlijk is er bijzonder weinig geweten over de exacte ontstaansdatum. Algemeen wordt aangenomen dat kapitteldeken Radulfus de Rivo (Rodolf van den Beek, 1345 - 1403) de eerste zevenjaarlijkse reliekentoning organiseerde in 1390. Een tekst uit dat jaar veronderstelt publieke toningen gedurende twee weken (2-16 juli), vanaf de woensdag na Onze-Lieve-Vrouw-Bezoeking. Er zijn geen aanwijzingen waarom dit de eerste zevenjaarlijkse toning zou zijn geweest. Alleszins blijkt hieruit duidelijk dat het kapittel van Onze-Lieve-Vrouw de initiatiefnemer was van de reliekentoning. De toning vond dagelijks plaats van 9 tot 24 juli. Welke relieken precies getoond werden, is niet bekend, maar we kunnen er wel van uitgaan dat zeker de relieken van de maagd Maria aan de pelgrims werden getoond. Ook over de toningswijze in Tongeren bestaat nog wel enige onduidelijkheid. Het ordinarium (de vaste gezangen tijdens de mis) van de kapittelkerk van Tongeren geeft enkele aanwijzingen, maar geen volledig beeld van de plechtigheden. Het ordinarium beschrijft de plechtigheden op de laatste dag van de heiligdomsvaartperiode. Op die dag gingen alle kanunniken en kapelaans in processie naar de reliekenkamer in de toren om de relieken vandaar naar het hoofdaltaar in de kerk te brengen. Onderwijl zong men plechtig de mis van alle heiligen. De relieken werden dus gedurende deze periode bewaard in een kamer op de eerste verdieping van de toren. Dat doet vermoeden dat - hoewel hiervan in het ordinarium geen sprake is - ook in Tongeren de publieke toning gebeurde vanaf de galerij boven de ingang van de toren van de Onze-Lieve-Vrouwekerk, net zoals dat in Maastricht en Aken het geval was. Een aantekening in een van de resolutieboeken van het kapittel uit het jaar 1608 kan de hypothese van de torentoning onderbouwen: "*Eadem die domini ordinarunt ut in posterum more antiquo ostendantur reliquia [...] ex turri.*" Overigens sluit een torentoning niet uit dat in de kerk nog andere relieken werden uitgesteld.

De vijftiende eeuw betekende de bloeiperiode van de heiligdomsvaarten. Tijdens de genadeperiode werden de steden waar relieken werden getoond overrompeld door pelgrims. De hoogconjunctuur was direct te wijten aan het grote belang dat de middeleeuwer hechtte aan het verdienen van aflaten en het veiligstellen van zijn heil. Nauwkeurige cijfers zijn niet bekend, maar uit een aantal gegevens en indirecte inlichtingen is de omvang van de massa wel af te leiden. In Aken zouden in 1496 volgens tellingen van de poortwachters niet minder dan 142.000 pelgrims ter heiligdomsvaart zijn gekomen, gemiddeld bijna zo'n tienduizend per dag. Om de toestroom de baas te kunnen moeten ook de reliekentonnende kerken infrastructurele aanpassingen doorvoeren. Aan het einde van de vijftiende eeuw moeten de aantallen de capaciteit van de Onze-Lieve-Vrouwekerk in Tongeren toch overstegen hebben. Het kapittel liet in 1516 een tweede deur aanbrengen in de kamer naast de toren, zodat de pelgrims langs één kant konden binnenkomen en langs de andere weer buiten gaan.

Ondanks de afnemende belangstelling en de teruglopende bedevaartsaantallen bleef het statiewerk rond Aken in de 17de en 18de eeuw functioneren. In 1608 kunnen we voor het eerst met zekerheid stellen dat de staties volledig op elkaar waren afgestemd. Voor dat jaar vinden we in Tongeren de eerste zekere aanwijzing dat ook hun turnus gelijk liep met die van Aken. In de registers van het Tongerse kapittel zijn verschillende verwijzingen naar de heiligdomsvaart voor de jaren 1608, 1622, 1629, 1643, 1650, 1664 en 1685 terug te vinden. Ze vallen allemaal op de zevenjaarlijkse turnus van Aken. Uit de verwijzingen in de registers kunnen we opmaken dat die werden georganiseerd door het kapittel. Verder weten we ook dat de genadetijd aanving op 11 juli (en niet langer op 2 juli, zoals dat tijdens de middeleeuwen het geval was). Zo sloot Tongeren beter aan bij de andere heiligdomsvaarten van de Akense groep.

In juli 1790 was in Tongeren nog een heiligdomsvaart georganiseerd. Maar zeven jaar later kon er gezien de antireligieuze politiek van de Franse autoriteiten geen sprake meer zijn van een nieuwe heiligdomsvaart.

d. De Tongerse reliekenschat

De pronkstukken van de Tongerse reliekenschat zijn de relikwie van het Heilig Kruis uit de tweede helft van de 12de eeuw met een stukje van het kruishout en een reliekentafel uit de eerste helft van de 14de eeuw met een deel van de hoofdsliuier van Onze-Lieve-Vrouw. De kunstwaarde van de collectie en de ouderdom van de vele schrijnen en de devotievoorwerpen maken haar uniek in West-Europa. Inventarissen uit de 15de, 16de en 17de eeuw sommen 300 relieken op, maar tijdens de brand van Tongeren in de nacht van 28 op 29 augustus 1677 ging er veel verloren. Herhaalde malen moest de schat in veiligheid worden gebracht om te verhinderen dat hij door plunderende legers zou gestolen worden. Een laatste maal gebeurde dit tijdens de Franse bezetting. De kanunniken van het kapittel hadden inderhaast het merendeel van de kerkschat naar Hamburg gestuurd, waar de schat bewaard bleef tot in 1804. Toen keerde hij terug en werd alles toevertrouwd aan de kerkfabriek. Hetgeen niet in veiligheid kon worden gebracht werd door de Tongenaren zelf gekocht op de publieke verkoop van 28 november 1798, zoals eerder vermeld onder het hoofdstuk "1.6 De Onze-Lieve-Vrouwe Basiliek."

2. Het ontstaan van de Kroningsfeesten

a. Heiligdomsvaarten en Mariaverering

Dat er een nauwe band was tussen de heiligdomsvaarten en de Mariaverering kon al afgeleid worden uit het feit dat de rijke reliekenschat van de Tongerse basiliek er vooral is gekomen door de Mariaverering die in Tongeren aanwezig was. In Tongeren stalde men de relieken uit tijdens de Mariale feestdagen. Eén van de rechtstreekse aanleidingen tot de heiligdomsvaarten waren ongetwijfeld de reliekenuitstallingen die in Tongeren plaatsvonden op de Mariale feestdagen. Dat de Mariaverering tijdens de heiligdomsvaarten in Tongeren een belangrijke plaats innam wordt ook duidelijk door het volgende gebed dat geschreven werd naar aanleiding van de Tongerse Heiligdomsvaart van 1664.

Heilige Moeder Gods

Verheven koningin des hemels

Gij die in deze heilige plaats,

allereerst in deze streken aan uw toegewijd,

door zo vele geslachten zijt aanroepen onder de zoete titel van:

Oorzaak Onzer Blijdschap

Wij erkennen u als

Onze goede meesteres

Onze troosteres

Onze middelares

Onze voorspreekster

Onze beschermster

Wij bidden u :

verlos ons altijd van alle gevaren

bedek met uw moederlijke bescherming

troost in het lijden

verblijdt door uw voorspraak.

maak zalig door uw bemiddeling.

Allen die u hier voor uw gezegend wonderbeeld

met betrouwen aanroepen.

Amen

b. Mariale devotie in de tweede helft van de 19de eeuw

Die bloei was voornamelijk het gevolg van de afkondiging van het dogma van de onbevleete ontvangenis (8 december 1854) door paus Pius IX. Met de afkondiging van het dogma bewerkstelligde hij een enorme opleving in de Mariaverering. In heel België werd dat feest uitbundig gevierd. In steden en bedevaartsoorden waar Maria reeds bijzonder vereerd werd (zoals Tongeren, Hasselt, Hoei, Kortenberg, ...), zag men dat als een formele bevestiging vanwege Rome. De verschijningen van Maria aan Bernadette Soubirous, die in 1858 in Lourdes plaatsvonden, zorgden ook in België voor extra impulsen. Kapelletjes ter ere van Onze-Lieve-Vrouw en Mariabeelden in zowat alle katholieke huizen maakten Maria overal zichtbaar zowel in de publieke als in de private ruimte. Ontelbare devotionalia brachten de Moeder Gods dicht bij de mensen. Ook de plechtige kroningen van bijzondere Mariabeelden waren een uiting van de bijzondere devotie tot Onze-Lieve-Vrouw. De veelzijdigheid van Maria's persoonlijkheid bood tal van mogelijkheden om haar te vereren. De Mariale devotie had vanouds dan ook vele gezichten, precies omdat ook Maria talloze verschillende gezichten had. Ook in haar nomenclatuur wordt Maria's diversiteit weerspiegeld. Hoewel zij door de hele katholieke kerk wordt vereerd als Moeder Gods en als Heilige Maagd, draagt zij in de hele wereld nog duizenden en duizenden andere namen, vaak gebonden aan deze of gene plaats. In Hasselt is zij de Virga Jesse, in Hoei de Notre-Dame de la Sarte, in Verviers de Notre-Dame des Recollets, in Maastricht de Sterre der Zee en in Tongeren de Oorzaak Onzer Blijdschap.

c. Het kronen van Mariabeelden

De geschiedenis van de gekroonde Maria gaat ver terug in de tijd. Reeds in de eerste eeuwen van het geïnstitutionaliseerde christendom werden een aantal leerstellingen ivm Maria vastgelegd. Op het Concilie van Efeze (431) werd als vanzelfsprekend aangenomen dat Christus werkelijk de Zoon van God was en dat Maria hem ter wereld had gebracht. Dat betekende eveneens dat Maria in spirituele zin moest beschouwd worden als de moeder van God, en niet alleen in de letterlijk, reële zin als moeder van Christus. Uit deze premisse zou zich ook het dogma van de maagdelijkheid van Maria ontwikkelen (vastgelegd op het Concilie van Chalcedon in 451). Maar Maria's goddelijke moederschap had nog andere consequenties: zij deelde daardoor in het hemelse koningschap van Christus, wat van haar een koningin maakte. Na haar overlijden was zij ten hemel opgenomen, waar zij werd gekroond tot "*Koningin van de Hemel*". Hoewel dat niet letterlijk in de bijbel stond, kon deze assumptie wel door enkele bijbelcitataten ondersteund worden. In de laat-Romeinse periode al werd Maria afgebeeld als Koningin van de Hemel. Symbolen van haar koningschap waren in de eerste plaats een troon en een kroon. In de Santa Maria Maggiore, die paus Sixtus III te Rome liet bouwen ter herinnering aan het Concilie van Efeze, is zij prominent aanwezig als een goddelijke majesteit. In de oudste christelijke kerk op het Forum Romanum, de Sancta Maria Antiqua, wordt zij in de vroege zesde eeuw bekleed met parels, juwelen en regalia, afgebeeld op een troon. In de twaalfde eeuw deed een nieuw motief zijn intrede in de christelijke kunst: de kroning van Maria als Koningin van de Hemel. In die periode ontstonden ook een aantal liederen die Maria's kroning als thema hadden. Bekende voorbeelden zijn *Salve Regina*, *Ave Regina Caelorum* en *Regina Coeli*, drie Mariale antifonen die al eeuwenlang dienstdoen in de liturgie.

De kroning van Maria in de kunsten kreeg ook een reële tegenhanger in de devotie. In de late middeleeuwen, en vermoedelijk zelfs vroeger, bestond reeds het gebruik om Mariabeelden van een kroon te voorzien.

De eerste plechtige kroning volgens een formele kroningsritus vond in 1631 plaats in Rome waar in de Sint-Pieterskerk Onze-Lieve-Vrouw ter Koorts werd gekroond. Aan het kroningsgebruik werd een nieuwe grondslag gegeven toen het kapittel van Sint-Pieter de ritus volgens officiële voorschriften reguleerde. Aanvraag, toestemming en rituele uitvoering werden aan regels

gebonden. Het kapittel van Sint-Pieter bezat het recht om de eer van de kroning toe te kennen. Naast het kapittel kon ook de paus beslissen tot een kroning. Het kapittel onderzocht nauwkeurig de aanvraag. Als Criteria voor een kroning golden o.a. de ouderdom van het beeld en door de aartsbisschop erkende wonderen die door toedoen van het beeld zouden zijn geschied. Verder moesten de kronen bekostigd worden door de aanvragers. Bij wijze van erkenning moest een schilderij van het gekroonde beeld aan het kapittel geschonken worden. Hoewel de voorwaarden later nog enigszins verstrengden, zijn sinds 1631 honderden Mariabeelden met Pauselijke toestemming gekroond, vaak door de paus zelf. In de Zuidelijke Nederlanden schijnt de kroningsplechtigheid, tijdens het ancien régime echter nooit ingang gevonden te hebben. Pas in 1843 werd ook in België voor de eerste maal een Mariabeeld gekroond, de Notre-Dame de Miséricorde in Brussel. Het ging hier evenwel waarschijnlijk niet om een door de paus goedgekeurde plechtigheid. De tweede kroning op Belgisch grondgebied kon wel op pauselijke approbatie rekenen en wordt daarom doorgaans als de eerste echte kroning beschouwd. Op 9 mei 1860 kroonde monseigneur Gonella in het bijzijn van de bisschoppen van Gent en Brugge het Mariabeeld van de Gentse jezuiten, dat een jaar later de naam Onze-Lieve-Vrouw van Vlaanderen kreeg'. Tussen 1860 en 1961 werden in totaal 64 Mariabeelden gekroond, zij het niet allemaal in pauselijke naam. België kent daarmee het grootste aantal gekroonde Onze-Lieve-Vrouwebeelden ter wereld.

d. De Kroning van het genadebeeld Oorzaak Onzer Blijdschap op 31 augustus 1890

In de lente van 1888 ging pastoor-deken Peeters op bedevaart naar Rome. Daar gaf hij zijn verlangen te kennen aan de Bisschop van Luik monseigneur Doutreloux, of ook het Tongerse Mariabeeld gekroond zou kunnen worden? De bisschop verklaarde zich graag bereid om de paus om die gunst te vragen. Op 20 mei 1889 richtte hij een schriftelijk verzoek aan paus Leo XIII. Als redenen haalde hij o.a. aan

- de vroege christianisatie door de heilige Maternus. Hij verwees hierbij naar het Romeins martelarenboek dat op 14 september de gedachtenis viert *“van den Heiligen Maternus, Bisschop en leerling van den H. Petrus, die de Tongers, de Keulenaren, de Treviers en andere naburige volkeren tot het Christen-geloof bekeerde.”*.
- de vroege verering van Onze-Lieve-Vrouw. Hiervoor werd verwezen naar Paus Eugenius IV die in de Florentijnse Bul, van 1434 afkondigde: *“Gelijk wij vernamen, is de voormelde Kerk van O.L.Vrouw te Tongeren, in het Bisdom Luik, door den H. Maternus een der twee-en-zeventig discipelen van Jezus-Christus gebouwd, de eerste in deze streken, reeds tijdens het leven van de Allerheiligste Maagd, aan Haar toegewijd.”*
- de Mariale devotie tot op de dag van vandaag: *“In de kerk van Tongeren heeft altoos een beeld bestaan van O.L.Vrouw door de geloovigen met ijver en vroomheid gevierd en door God met mirakelen verheerlijkt. Dit genadebeeld is, door afwisseling van tijden en rampen veranderd, maar dezelfde godsvrucht is onophoudend van de ouders tot de kinderen overgegaan tot den huidigen dagen niet verflauwd”*
- de mirakels: *“ Sedert vele eeuwen wierd dit eerbiedwaardige Beeld, onder den titel: Oorzaak Onzer Blijdschap, vereerd en, als door wonderen vermaard met groote godsvrucht door de geloovigen bezocht. Getuigen hiervan zijn de bewijsstukken der mirakelen aan het altaar opgehangen: zoals ketenen van slaven, wapenen, allerhande gedenkteekens van genezene ziekten en andere geschenken door de inwoners der stad en ook door vreemde bezoekers aangebracht.”*
- de voorrechten: *“dit getuigen nog de voorrechten met de welke de Bisschoppen van Luik het altaar van O.L.Vrouw ende kerk van Tongeren verrijkten. Dit bewijzen eindelijk de aflaten die Z.H. de Paus Eugenius IV ten jare 1434, zich gewaardigde te vergunnen aan de Geloovigen die de kerk van Tongeren bezochten en voor het altaar van O.L.Vrouw gingen bidden.”*

De bisschop ontving een antwoord van Paus Leo XIII ondertekend door Kardinaal Ledochowski op 10 september 1889. De Paus stemde toe met de kroning van het genadebeeld Oorzaak Onzer Blijdschap: *“Daar ons niets nauwer aan 't hart ligt dan de godsvrucht der Geloovigen voor de Allerheiligste Maagd en Moeder Gods Maria dagelijks vuriger op te wekken : en tevens in aandacht nemende den grooten toeloop van vrome bezoekers, de oudheid van de Kerk van Tongeren, de schitterende pracht van dit heerlijk praalgebouw, hebben Wij, met innig welgevallen besloten aan dit Uw verlangen te voldoen.”* In het schrijven van de Paus werd tevens meegedeeld dat de Bisschop van Luik de kroning mocht uitvoeren op de dag die de Tongenaren zelf mochten kiezen. Tevens werd aan alle gelovigen die de Kroning zouden bijwonen alsook deze die in de komende zeven dagen na de kroning *“de voornoemde kerk godvruchtig zullen bezoeken en vóór het Beeld van O.L.Vrouw vrome gebeden tot God stieren voor de eendracht der Christelijke Vorsten, de uitroeiing der ketterijen, de bekering der zondaren en de verheffing onzer Moeder de heilige Kerk en vollen aflaat en vergiffenis van alle zonden.”*

De Tongenaren waren verheugd over het nieuws en waren vastbesloten om deze gebeurtenis met passende luister kracht bij te zetten. Zodra het nieuws bekend werd, schoten ze in actie om de feesten voor te bereiden. Het stond als een paal boven water dat de stad uitzonderlijk mooi versierd moest zijn. Daartoe werden verschillende straatcomités opgericht. De stad werd herschapen in een sprookjespark. Aan de versiering van de huizen werd veel aandacht besteed. De straten werden afgeboord met bloemen, guirlandes, banderollen, slingers, vaandels.... Majestueuze triomfbogen moesten eer brengen aan Onze-Lieve-Vrouw. Op pleintjes werden altaren, grotten en tuintjes aangelegd. Aan de voornaamste huizen en aan de ingang van straten werden chronogrammen aangebracht. 's Avonds werd de stad feeëriek verlicht door duizenden olielampen, achter de vensters en slingers met ballonnen en lampions in de straten.

De journalist in de Postrijder, een Limburgse krant met hoofdzetel in Tongeren, van 30 augustus 1890 verwoordde het als volgt : *“Als men de prachtige en smaakvolle versiering onzer straten en openbare plaatsen bewondert, zou men zeggen dat een goede geest over de stad gevlogen is en door het aanraken zijner toverroede het oud Atuatuca in een koninkrijk der verbeelding herschapen heeft. Altaren, grotten, praalbogen, lusttuinen, ontelbare staken versierd met tropheën en bannieren schijnen als door toovermacht uit den grond op te reizen, terwijl de huizen bedekt worden door rijkelijke behangsels, door veelkleurige vlaggen.”*

Op zondag 31 augustus 1890 vond de kroning plaats. Monseigneur Boermans, bisschop van Roermond, celebreerde samen met monseigneur Goossens, aartsbisschop van Mechelen, en monseigneur Doutreloux de pontificale mis. Na de mis werd het beeld op een verhoog op de Grote Markt geplaatst. Nadat de laatste tonen van het Magnificat in de plechtstatige atmosfeer waren opgelost, hief monseigneur Rutten, groot-vicaris van het bisdom Luik, een feestrede aan. Toen kon men overgaan tot het langverwachte moment: de plechtige kroning. Monseigneur Doutreloux wijdde de kronen en plaatste ze vervolgens plechtig op de hoofden van het kindje Jezus en van Maria. Vervolgens werd een gelegenheidscantate, getoonzet door de kapelmeester van de Onze-Lieve-Vrouwe basiliek, Emile Laminne, uitgevoerd waarop de pauselijke zegen volgde. De kroningsplechtigheid werd besloten met het zingen van een andere cantate uitgevoerd door een gemengd koor van 200 zangers.

Vervolgens trok voor de eerste keer de kroningsprocessie, samengesteld uit 34 groepen zonder logische onderverdeling door de uitgedoste stad. Ook de reliekschrijnen, verdeeld over de processie, werden mee rondgedragen. Maar het hoogtepunt was de pasgekroonde Maria, gehuld in oude gewaden. Een stoet van hoogwaardigheidsbekleders sloot de processie af. Het traject van de processie was gebaseerd op de routes van de twee voornaamste processies die jaarlijks door Tongeren gingen, de sacramentsprocessie en de kermisprocessie. Een combinatie van beide stippelde de te volgen route uit. De daaropvolgende week kwamen duizenden bedevaarders naar Tongeren afgezakt om Maria te vereren. Op maandag 8 september werden de plechtige feesten besloten met een pontificale hoogmis en de uitvoering van de beide gelegenheidscantates op de Grote Markt.